

Informatienota voor de raad

Datum 19 juni 2023

Onderwerp	Bodemverontreiniging bij Treinwasinstallatie Zwolle
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder A. Spaans

Informant A.W.J. Brand
Afdeling Leefomgeving en Mobiliteit
Telefoon 038 498 2312
Email AWJ.Brand@zwolle.nl
Bijlagen geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- Het feit dat er bij de Treinwasinstallatie een nieuwe bodemverontreiniging is ontstaan;
- Dat de Nederlandse Spoorwegen de tijd gegeven wordt om te werken aan oplossingen.

Datum 19 juni 2023

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

In Nederland heeft de NS treinwasinstallaties voor het uitwendig reinigen van de treinen. Dit is noodzakelijk voor het zicht van de machinist en de zichtbaarheid van treinen op overwegen. De treinen worden gewassen met een schoonmaakmiddel wat EDTA (EthyleenDiamineTetra-Acetaat) bevat. Gewassen wordt op een vloeistofdichte voorziening maar bij het vertrek druppelen de treinen nog na.

Op 7 van de 14 locaties met een TWI in Nederland is hierdoor een bodemverontreiniging ontstaan in het grondwater waaronder bij de treinwasinstallatie (TWI) van Zwolle. De TWI is gelegen tussen de IJsselallee en de Deventerstraatweg. Buiten het grondwaterbeschermingsgebied.

NS heeft vergeefs gezocht naar lokale oplossingen en werkt nu naar een landelijke oplossing. Deze is echter niet eerder dan 2027 beschikbaar. Tot die tijd wil NS in Zwolle doorgaan met het wassen van treinen in Zwolle. Dit aangezien Zwolle een omvangrijke en cruciale rol speelt in het wassen van treinen binnen Nederland.

Kernboodschap

1. Er is een bodemverontreiniging ontstaan waarvoor zorgplicht van toepassing is. NS moet de oorspronkelijke situatie in de bodem zoveel mogelijk herstellen;
2. Zwolle kan als bevoegd gezag Wet bodembescherming NS de tijd geven tot 2027 om nieuwe ontwikkelingen uit te werken en tot die tijd het huidige wasproces voort te zetten;
3. Het uitstel mag niet leiden tot stagnatie van toepassing open bodemenergiesystemen in de Spoorzone.

Toelichting

Bij de TWI worden de treinen gewassen met een middel wat EDTA bevat. EDTA is een veel voorkomende stof. Het komt bijvoorbeeld voor in anti-muggenmiddel, handgel, handzeep, shampoo, lenzenvloeistof en zonnebrandcrème. Het wordt zelfs gebruikt in geneesmiddelen. Maar het hoort natuurlijk niet in het grondwater.

De Wet bodembescherming is helder. Bij verontreinigingen ontstaan na 1987 dient de verontreiniging terstond en zoveel mogelijk ongedaan gemaakt te worden (het zorgplicht beginsel). Het bevoegd gezag om hierop toe te zien is de gemeente Zwolle en Zwolle heeft deze taak ondergebracht bij de Omgevingsdienst IJsselland (OD).

EDTA is een zogenaamde “niet genormeerde stof”. Dat wil zeggen dat er geen landelijke normen zijn. Het bevoegd gezag moet zelf bepalen in welke mate de verontreiniging gesaneerd dient te worden.

Normaal gesproken wordt bij een “nieuwe verontreiniging” zo spoedig mogelijk de sanering opgestart. Basis is wel dat de omvang van de verontreiniging in beeld gebracht moet worden en dat is nu grotendeels afgerond. In dit geval is er geen alternatief voor het wassen van treinen voorhanden. Zwolle is het bevoegde gezag Wet bodembescherming en heeft de mogelijkheid om in te stemmen met het blijven verontreinigen onder het stellen van voorwaarden. Een voorwaarde is dat de verontreiniging niet groter mag worden en dat per direct gestart moet worden met een beheersmaatregel. De beheersmaatregel bestaat uit het oppompen van grondwater in de bronzone en dit lozen op de zuivering van de wasstraat.

Datum 19 juni 2023

In de nabijheid van deze nieuwe verontreiniging speelt de ontwikkeling van de Spoorzone. Het voornemen is om hier grootschalig gebruik te maken van open bodemenergiesystemen. Open bodemenergiesystemen hebben invloed op de grondwaterstroming. Daardoor is het bijna zeker dat deze bodemenergiesystemen invloed gaan hebben op de pluim van deze EDTA verontreiniging.

Voorwaarden voor mogelijke instemming zijn:

- Per direct beheersmaatregelen nemen waardoor de omvang de komende jaren niet meer toeneemt en in 2027 direct gestart wordt met de sanering;
- Het uitstel mag geen reden zijn voor NS om bezwaar te maken tegen open bodemenergiesystemen die mogelijk in de Spoorzone worden gerealiseerd en de verontreiniging zeker beïnvloed.

Financiën

De kosten van de sanering zijn volledig voor NS.

Communicatie

Informeren Vitens en Provincie Overijssel over de ontstane verontreiniging en de voorgenomen stappen. De aanpak wordt afgestemd met de bevoegde gezagen van de andere 6 verontreinigde locaties in Nederland.

Vervolg

In juli komt NS met een voorstel met de uitgangspunten voor het herstel van de bodem. De eerste maatregelen moeten in 2023 worden opgestart. Op basis van dit voorstel bezien we of hier voldoende de urgentie uit naar voren komt. Hierop kan gekozen worden of het voorgestelde saneringsplan voldoende is en opgestart kan worden of dat aanvullende stappen noodzakelijk zijn. Zonodig wordt de raad weer geïnformeerd.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer